

תוכנית סביבה ואקלים

הדמוקרטים יפעלו למימוש זכותו של כל אדם לאוויר נקי, מים צלולים, טבע משגשג וחוסן אקלימי

מדינת ישראל ניצבת בפני אתגרים סביבתיים ואקלימיים לא פשוטים: אובדן מינים והרס בתי גידול, בעיקר כתוצאה מהרחבה מסיבית של השטח הבנוי, משבר אקלים המגביר את תכיפות אירועי מזג האוויר החריגים, צפיפות אוכלוסין וקצב גידול מהגבוהים בעולם המערבי, ואי־יציבות אזורית שתחריף בעקבות מחסור במזון ובמים למשבר חברתי וביטחוני. כבר היום הנתונים מצביעים על למעלה מ־50 אנשים שמתים בכל גל חום, ו־5,500 הרוגים בשנה בישראל מזיהום אוויר בלבד. בנוסף משבר הפסולת הולך ומחמיר: אתרי ההטמנה כמעט מלאים, ובמקביל צצות מזבלות פיראטיות שהופכות למוקדי שריפות פסולת ומחוללות זיהום אוויר קשה. אל האתגרים הקיימים הצטרפה בשנים האחרונות ממשלת ישראל - שמקדמת מדיניות אנטי-סביבתית, פועלת בחוסר שקיפות, נמנעת מאכיפה ומחזירה אותנו אחורה.

מציאות זו מחייבת שינוי פרדיגמה וראייה צופת עתיד ומבוססת מדע: מעבר מניהול משברים לתכנון חכם וארוך טווח, מדגש על פיתוח בכל מחיר לתפיסה מאוזנת, דמוקרטית ומשתפת, לראייה המתכללת את השפעות משבר האקלים, השומרת ומשקמת את השטחים הפתוחים והטבע, מחזקת את ההגנה על בעלי החיים והעצים, מעודדת פיתוח חדשנות בטכנולוגיות סביבה ואקלים, מקדמת שיתוף פעולה אזורי וממצבת את ישראל כמעצמה בתחום, כולל באמצעות קידום פתרונות כלכלה מעגלית ושיתופית היוצרת סביבות חיים איכותיות ומגוונות לנו ולדורות הבאים.

החזון הסביבתי של הדמוקרטים הוא חיים בסביבה בריאה - מים צלולים, אוויר נקי, קרקע פורייה וטבע משגשג. סביבה, חברה וכלכלה שלובים זו בזו ולכן נקדם פתרונות מערכתיים תוך חיזוק החוסן והביטחון הסביבתי והלאומי, והכרה בחשיבות השמירה על הסביבה, בעלי החיים והצומח כתנאי לאיכות חיים בעיר ובכפר, לכלכלה איתנה, לבריאות הציבור, לביטחון תזונתי ולחוסן אנרגטי.

אלו הצעדים שנקדם למען סביבה בריאה עבור כולם:

1. נעגן זכויות בסיסיות לסביבה בריאה בחוק יסוד: הסביבה ובחוק האקלים.

הדמוקרטים יהוו את חוד החנית בקידום חקיקה אשר תשמש מצפן למדיניות ותכנון תוך הבטחת צדק סביבתי והבטחת זכותו של כל אזרח לסביבה בריאה, היום ולמען הדורות הבאים. חוק יסוד: הסביבה, יעגן את הזכות לסביבה בריאה ואת חובת המדינה לשמור על משאבי הטבע. בנוסף נקים מחדש את נציבות הדורות הבאים. נחוקק את חוק האקלים אשר יכלול יעדי הפחתה ברורים של 50% מפליטות גזי החממה עד 2030 ו־100% עד 2050, יחייב הכנה ועדכון של תוכניות עבודה כלל משרדיות להיערכות לשינויי אקלים ומנגנונים ליישומן ותקצובן, כגון הרחבת סמכויות ותקציבי המנהלת הממשלתית לשינויי אקלים וגיבוש הערכות מצב אקלימיות רב-שנתיות אשר יכללו היבטי ביטחון לאומי.

2. נשפר את איכות האוויר דרך מהפכה בתחבורה, מעבר צודק לתעשיות נקיות, תוך הגברת האכיפה והענישה על מזהמים.

היעדרה של תחבורה ציבורית זמינה, נגישה, אמינה ובתדירות ראוייה משאיר אוכלוסיות שלמות מנותקות, גורם לפקקים, זיהום אוויר, ותורם באופן שלילי ליוקר המחיה. נקדם מערכת תחבורה מקיימת, שוויונית ויעילה, המתעדפת תחבורה ציבורית לאורך כל ימות השבוע, וכן תכנון ובנייה של סביבות חיים תומכות הליכה ורכיבה על אופניים, כך שעד 2040 ישראל תהיה מדינה מובילה בנסועה בתחבורה ציבורית. בנוסף, נוודא מעבר לתעשיות נקיות: סגירת תחנות כוח הפועלות על פחם, יישום מואץ של התוכנית להבראת מפרץ חיפה, פינוי בז"ן ותעשיות

מזהמות אחרות, תוך מתן ודאות כלכלית לעובדי המפעלים ויצירת הזדמנויות תעסוקה חדשות. אל מול ההזנחה של הממשלה הנוכחית, אנחנו נדאג לחזק את מנגנוני האכיפה ולהחמיר ענישה על עבירות סביבתיות וזיהומים כולל רעש וקרינה הפוגעים בבריאות הציבור.

3. נוביל התייעלות באנרגיה ומעבר מואץ לאנרגיה מתחדשת.

נייעל את צריכת האנרגיה, נחזק את החוסן האנרגטי ועצמאות אנרגטית מקומית, באמצעות מעבר למערכת חשמל נקייה, חכמה, יעילה, מבוצרת וגמישה יותר. נעודד פריסת אנרגיה סולארית על גבי מבנים, גגות, ומסדרוני תשתיות. נעודד חדשנות, אמצעי אגירת אנרגיה מתקדמים ונמצב את ישראל כמובילה טכנולוגית תוך השקעה מסיבית במחקר ופיתוח ישראלי בתחום האנרגיה והאקלים (קלימטק וקלינטק) והטמעת הנושא במערכת החינוך.

4. נעודד ונתמך כלכלה מעגלית, מקומית, חדשנות סביבתית, צריכה מקיימת וטיפול במשבר הפסולת.

נטפל בדחיפות במשבר הפסולת על ידי רפורמה משמעותית אשר תכלול בין השאר הקמת רשות לאומית ייעודית לפסולת, הקמת תשתיות ועידוד הפחתה ומיחזור לצמצום היקפי ההטמנה וכן חקיקה לאחריות יצרן מורחבת והפחתת שימוש בחד פעמי כחבילה לצד תמרוץ פתרונות סביבתיים חלופיים. נעודד חקלאות מקומית ויישום תוכנית לאומית לביטחון תזונתי המבוססת על חיזוק הייצור המקומי, ויצירת מערכת תמריצים שמטרתה צמצום בבזבז מזון בכל שלבי הגידול, השיווק והצריכה. נוביל ונתמך ביוזמות למעבר לכלכלה מעגלית מקומית ושיתופית.

5. נתקן את חוק התכנון והבנייה ונחזק את איכות ועצמאות מערכות התכנון, שיתוף הציבור וסמכויות הרשויות המקומיות.

נחזק את העצמאות, האיכות והשקיפות במוסדות התכנון ואת מערך הייעוץ הסביבתי ומנגנוני שיתוף הציבור לצורך ניהול ותכנון מיטבי של משאבי טבע ותשתיות. נחזק את נציגות הציבור והרשויות המקומיות במוסדות מקבלי ההחלטות ובוועדות התכנון. נתקן חקיקה ונסיר חסמים כדי להבטיח את מינויים והשתתפותם של נציגי ארגוני הסביבה בכלל וועדות התכנון. נעודד התחדשות עירונית ונחזק יישובים קיימים במקום בניית יישובים חדשים.

6. נתקן חקיקה ונגדיל משאבים להגנה על בעלי החיים, הצומח והשטחים הפתוחים, ונקדם שיתופי פעולה אזוריים לניהול משאבי הטבע.

שיקום החברה הישראלית אחרי המלחמה שלוב בשיקום הטבע ותכנון חכם צופה עתיד. נקדם שיתופי פעולה אזוריים וניישם אמנות בינלאומיות והסכמים קיימים, בין השאר עם ירדן והרשות הפלסטינית לניהול משתף של המים, כולל שיקום נהר הירדן הדרומי וים המלח. נחזק אכיפה וענישה מחמירה על פשעי טבע: נילחם בסחר לא חוקי בחיות וצמחי בר גם דרך תיקון חוק איסור הלבנת ההון, ונתקן את חוק צער בעלי חיים. נתקצב וניישם תוכנית פעולה לאומית מקיפה לשמירה ולשיקום המגוון הביולוגי בהליך שיתופי. נגיע ל 30% שמורות טבע ביבשה ובים עד שנת 2030 ונגביר את ההגנה על שמורות הטבע והמסדרונות האקולוגיים. נגן ונשקם את הים והקרקע דרך חקיקת חוק קרקעות מזהמות, חוק אזורים ימיים וחוק התלמ"ת (התכנית הלאומית למוכנות ותגובה לאירועי זיהום ים בשמן) ונפעל להרחבת ההכנסות לציבור מניצול משאבי הטבע.